

Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές αναπτύσσουν υγιείς και ζωηρούς μόσχους, με τη στρατηγική διαχείριση της περιόδου τοκετών, τη διασφάλιση της βέλτιστης πρόσληψης πρωτογάλακτος, τη στενή παρακολούθηση των μόσχων και την προώθηση των φυσιολογικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των νεογέννητων μόσχων και των μητέρων τους.

💡 Γιατί είναι σημαντικό;

Ο τοκετός είναι μια κρίσιμη περίοδος για τους μόσχους και τα ποσοστά θνησιμότητας των νεογεννήτων μπορεί να είναι υψηλά. Η υγεία και η ευζωία των μόσχων βελτιώνονται σημαντικά με την πρόληψη των πιο συνηθισμένων ασθενειών των νεογεννήτων, τη διασφάλιση της βέλτιστης πρόσληψης πρωτογάλακτος υψηλής ποιότητας και την ενθάρρυνση της αλληλεπίδρασης με τη μητέρα κατά τις πρώτες ώρες της ζωής.

Το συγκεκριμένο Ενημερωτικό Δελτίο αναφέρεται στην περίοδο από την προετοιμασία για τον τοκετό έως τις 24 ώρες μετά τον τοκετό.

Όλοι οι μόσχοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο για να διασφαλιστεί η ευζωία και η υγεία τους, ανεξάρτητα από την οικονομική τους αξία και το μελλοντικό προορισμό τους.

Ορθές πρακτικές

- ✓ Για να διασφαλιστεί η επαρκής μεταφορά παθητικής ανοσίας, όλοι οι μόσχοι πρέπει να καταναλώνουν πρωτογάλα εντός 2-3 ωρών μετά τον τοκετό. Ένα δεύτερο γεύμα πρωτογάλακτος θα πρέπει να χορηγείται εντός 6-12 ωρών μετά τον τοκετό. Η συνολική ποσότητα του πρωτογάλακτος που καταναλώνεται τις πρώτες 12 ώρες πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 10% του σωματικού βάρους (π.χ. 4 λίτρα για ένα μόσχο βάρους 40 κιλών). Εάν οι μόσχοι θηλάζουν τη μητέρα τους ή μια ανάδοχη αγελάδα, βεβαιωθείτε ότι η αγελάδα είναι υγιής, έχει επαρκή ποιότητα και ποσότητα πρωτογάλακτος και δεν εμποδίζει το μόσχο να έχει πρόσβαση στη θηλή. Η ανεπαρκής πρόσληψη πρωτογάλακτος οδηγεί σε μειωμένη ανοσοποίηση, γεγονός που δεν μπορεί να αντισταθμιστεί αργότερα.
- ✓ Εάν απαιτείται εναλλακτική πηγή πρωτογάλακτος, αυτό θα πρέπει να προέρχεται από άλλη αγελάδα της εκτροφής (νωπό ή αποψυγμένο), καθώς περιέχει αντισώματα ειδικά για το περιβάλλον της εκτροφής. Η συλλογή πρωτογάλακτος από πολλές αγελάδες πρέπει να αποφεύγεται, για να μειωθεί ο κίνδυνος μετάδοσης νοσημάτων και η πιθανή αραίωση των αντισωμάτων. Όταν το πρωτόγαλα από την ίδια εκμετάλλευση δεν είναι διαθέσιμο, προτιμάται το υποκατάστατο γάλακτος από το πρωτόγαλα άλλης εκμετάλλευσης. Ωστόσο, αυτό θα πρέπει συνήθως να αποφεύγεται, καθώς το υποκατάστατο γάλακτος δεν περιέχει αντισώματα και μπορεί να οδηγήσει σε ανεπαρκή ανοσοποίηση του μόσχου. Ένας "γενικός κανόνας" είναι η χορήγηση 3 λίτρων πρωτογάλακτος, εντός 2 ωρών, που προέρχεται από 1 αγελάδα.
- ✓ Το πρωτόγαλα μπορεί να συλλεχθεί και να διατηρηθεί στο ψυγείο για έως και 48 ώρες ή να καταψυχθεί (-18 έως -25°C) για έως και 1 έτος. Το κατεψυγμένο πρωτόγαλα πρέπει να αποψύχεται σε υδατόλουτρο (ποτέ σε φούρνο μικροκυμάτων) στους 38 έως 40°C. Η χρήση σάκων του 1 λίτρου για την κατάψυξη του πρωτογάλακτος επιτρέπει την ταχεία κατάψυξη και απόψυξη όταν απαιτείται και προστατεύει την ποιότητα των αντισωμάτων που περιέχει.
- ✓ Μετά τα πρώτα γεύματα πρωτογάλακτος, οι μόσχοι πρέπει να λαμβάνουν υψηλής ποιότητας πρωτόγαλα, μεταβατικό γάλα ή μίξη γάλακτος-πρωτογάλακτος για τουλάχιστον 4 ημέρες.
- ✓ Η ποσότητα του γάλακτος ή του πρωτογάλακτος που καταναλώθηκε πρέπει να ελέγχεται με ψηλάφηση της κοιλιάς του μόσχου και με έλεγχο του αντανάκλαστικού θηλασμού. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στους αδύναμους ή ελλιποβαρείς μόσχους. Αυτή η πρακτική μπορεί να απαιτεί επιπλέον δαπάνη χρόνου ή ανθρώπινης παρέμβασης.
- ✓ Εάν ο μόσχος δεν μπορεί να καταναλώσει αρκετό πρωτόγαλα από τη μητέρα του, το πρωτόγαλα της αγελάδας είναι κακής ποιότητας ή η αγελάδα και ο μόσχος διαχωρίζονται αμέσως μετά τον τοκετό, το πρωτόγαλα μπορεί να χορηγηθεί από μπουκάλι με θηλή.
- ✓ Εάν ο νεογέννητος μόσχος δεν μπορεί να καταναλώσει πρωτόγαλα, από την αγελάδα ή από το μπιμπερό (π.χ. αδύναμοι, άρρωστοι/τραυματισμένοι ή αδιάφοροι μόσχοι), μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένας καθαρός οισοφαγικός/στομαχικός καθετήρας για να διευκολυνθεί η άμεση σίτιση. Αυτή η πρακτική δεν πρέπει να εφαρμόζεται, εκτός εάν είναι απαραίτητο, λόγω του στρες που συνεπάγεται για το μόσχο και των κινδύνων από λανθασμένη ή άβολη τοποθέτηση.

- ✓ Το προσωπικό της εκτροφής που είναι υπεύθυνο για τη σίτιση των μόσχων με καθετήρα πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο για να διασφαλίζει την ασφαλή και σωστή τοποθέτηση. Οι καθετήρες που χρησιμοποιούνται για τη σίτιση με πρωτόγαλα δεν πρέπει ποτέ να χρησιμοποιούνται για τη χορήγηση άλλων υγρών (π.χ. διαλύματα ηλεκτρολυτών για μόσχους με διάρροια).
- ✓ Ο εξοπλισμός σίτισης (θηλές, μπιμπερό, κουβάδες, στομαχικοί καθετήρες) πρέπει να καθαρίζεται και να απολυμαίνεται μετά από κάθε χρήση και πάντα μεταξύ των μόσχων.

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές ελέγχουν την ποιότητα του πρωτογάλακτος με τη χρήση διαθλασίμετρου ή αυτόματου μετρητή ποιότητας πρωτογάλακτος. Το πρωτόγαλα πρέπει να είναι παχύρρευστο και να περιέχει τουλάχιστον 50 g/L πρωτεΐνης (συμπεριλαμβανομένων των ανοσοσφαιρινών, δηλαδή των αντισωμάτων). Αυτό μπορεί να ελεγχθεί με μια συσκευή μέτρησης σε κλίμακα Brix (50 g/L πρωτεΐνης αντιστοιχούν σε κλίμακα Brix = 22). Όταν το πρωτόγαλα πρόκειται να αποθηκευτεί για μελλοντική χρήση, πρέπει να περιέχει τουλάχιστον 100 g/L πρωτεΐνης.
- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές ελέγχουν τον τίτλο αντισωμάτων των μόσχων με μέτρηση της συγκέντρωσης πρωτεϊνών στον ορό του αίματος, επιθυμητής άνω των 52 g/L (μετρούμενη με διαθλασίμετρο).

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για τη διατροφή των μόσχων**

Ορθές πρακτικές

- ✓ Οι χώροι τοκετών θα πρέπει να διαθέτουν υψηλά επίπεδα υγιεινής, χώρο και στρωμνή, για να ενθαρρύνουν τη δημιουργία φωλιάς και εύκολη πρόσβαση τόσο για την παρατήρηση όσο και για την παροχή βοήθειας, εφόσον απαιτείται.
- ✓ Στα νεογέννητα πρέπει να παρέχεται θερμό περιβάλλον (7 - 28°C) για τη διατήρηση της θερμοκρασίας του σώματος (38,5 - 39,5°C). Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για το περιβάλλον των μόσχων**
- ✓ Η παρουσία της αγελάδας βοηθάει στο να διατηρούνται ζεστοί οι νεογέννητοι μόσχοι. Εάν ο μόσχος δυσκολεύεται να διατηρήσει τη θερμοκρασία του σώματος του, μπορούν να χρησιμοποιηθούν υπέρυθρες λάμπες ή καλύμματα κορμού για να τον θερμάνουν.

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές εξασφαλίζουν θερμοκρασία περιβάλλοντος μεταξύ 12 και 22°C για τους νεογέννητους μόσχους τους.

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για το περιβάλλον των μόσχων**

Ορθές πρακτικές

- ✓ Η ενίσχυση ενός υγιούς ανοσοποιητικού συστήματος και του τίτλου αντισωμάτων των μόσχων μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση κατάλληλων πρωτοκόλλων εμβολιασμού για τις έγκυες αγελάδες και την καλή διαχείριση του πρωτογάλακτος.
- ✓ Εάν οι νεογέννητοι μόσχοι δεν αναπνεύσουν άμεσα, θα πρέπει να ελεγχθούν οι ρώθωνες και το στόμα τους για να διασφαλιστεί ότι είναι απαλλαγμένα από μεμβράνες και αμνιακό υγρό. Η αναπνοή μπορεί στη συνέχεια να ενεργοποιηθεί με διέγερση του ρινικού διαφράγματος (π.χ. με ένα κομμάτι άχυρο), ρίχνοντας κρύο νερό στην κεφαλή ή στα αυτιά ή τρίβοντας το μόσχο με ένα πανί ή μια πετσέτα.
- ✓ Εάν η αγελάδα δεν στεγνώσει το μόσχο της, αυτό θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με άχυρο ή ένα στεγνό πανί/πετσέτα.
- ✓ Ο ομφαλός πρέπει να καθαρίζεται το συντομότερο δυνατό μετά τον τοκετό, με τη χρήση γαντιών και διαλύματος που συνιστάται από τον κτηνίατρο της εκτροφής. Ο ομφαλός πρέπει να εξετάζεται και, εάν είναι απαραίτητο, να καθαρίζεται καθημερινά μέχρι να στεγνώσει.
- ✓ Οι νεογέννητοι μόσχοι πρέπει να παρακολουθούνται και να ελέγχονται τουλάχιστον δύο φορές την ημέρα, ιδανικά από το ίδιο άτομο. Η ζωτικότητα του μόσχου μπορεί να εκτιμηθεί με τον έλεγχο των κινήτρων σίτισης, των επιπέδων δραστηριότητας, του χρόνου που δαπανούν σε κατάκλιση ή απομόνωση, του μυϊκού τόνου, των αντανακλαστικών, της αναπνοής, της θερμοκρασίας και της σύστασης των κοπράνων.

Για πρόσθετες ορθές και βέλτιστες πρακτικές για τη διαχείριση της υγείας των μόσχων, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για την υγεία των μόσχων**

Ορθές πρακτικές

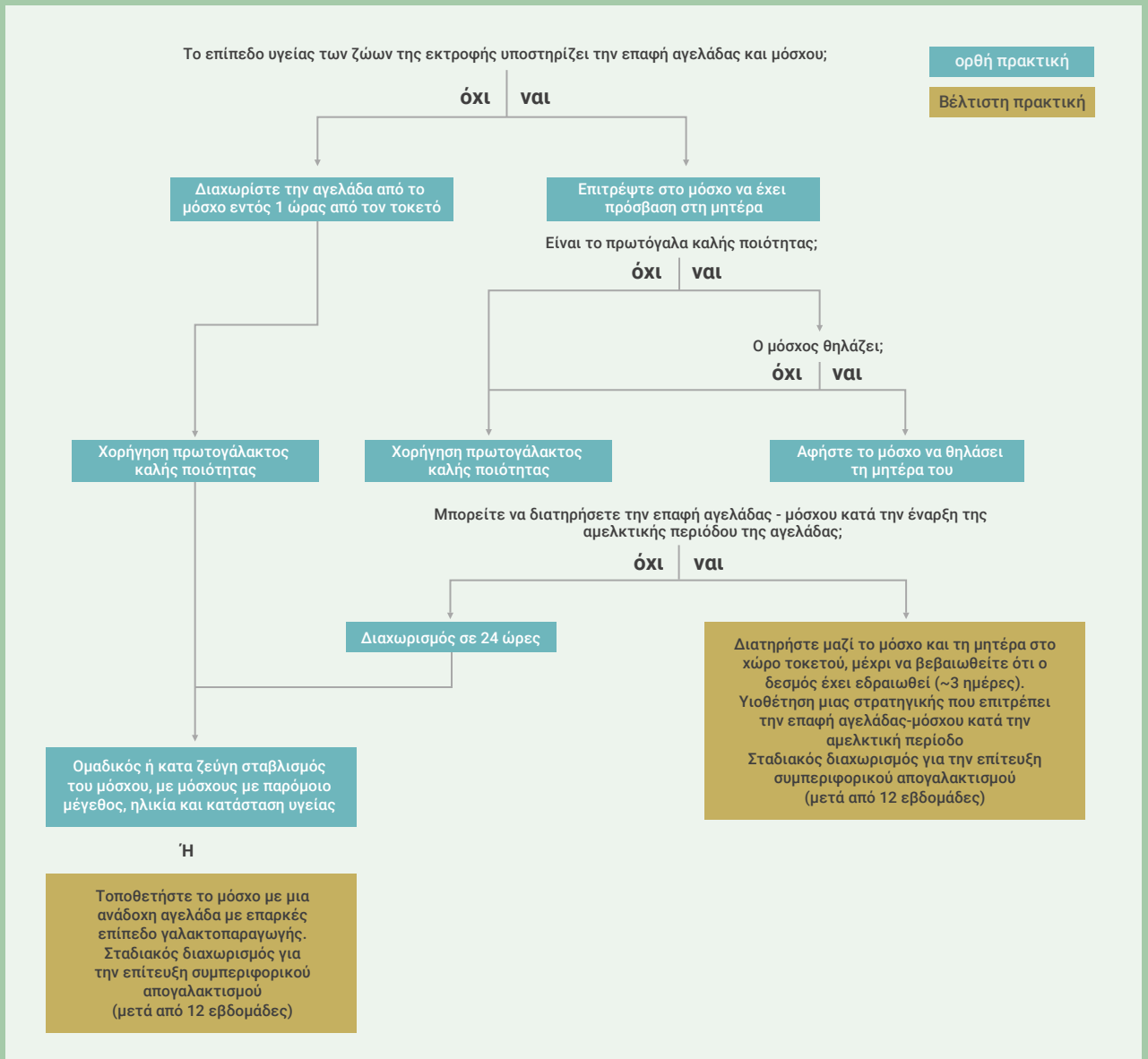
- ✓ Οι μόσχοι θα πρέπει να αποθαρρύνονται από το να θηλάζουν και να παραμένουν με τη μητέρα τους κατά τις πρώτες 24 ώρες της ζωής τους, μόνο όταν υπάρχουν γνωστοί κίνδυνοι από μολυσματικές ασθένειες που μεταδίδονται μέσω της γαλουχίας. Η μητέρα παρέχει υποστήριξη στο μόσχο γλείφοντας και ενθαρρύνοντας την κινητοποίηση του, γεγονός που διεγείρει τόσο την πρόσληψη πρωτογάλακτος όσο και τη δραστηριότητα κατά τις πρώτες ώρες της ζωής του. Η σχέση ενδυναμώνεται γρήγορα και ο αποχωρισμός μετά τις 24 ώρες γίνεται πιο δύσκολος τόσο για το μόσχο όσο και για τη μητέρα. Όταν είναι απαραίτητος ο άμεσος διαχωρισμός, αυτός πρέπει να γίνεται εντός της πρώτης ώρας ζωής και ο μόσχος πρέπει να διατηρείται εκτός του οπτικού, του ακουστικού πεδίου και της οσμής της μητέρας του μετά τον αποχωρισμό. Η ανάλυση οφέλους-κινδύνου θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το επίπεδο της υγείας των εκμεταλλεύσεων, καθώς και τους παράγοντες διαχείρισης και θα πρέπει να αναλύεται με τον κτηνίατρο των εκτροφών. στην **Εικόνα 1** παρουσιάζεται ένα δέντρο αποφάσεων σχετικά με τη δυνατότητα επαφής αγελάδας-μόσχου.

Βέλτιστες πρακτικές

- ★ Οι εκτροφές που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές διατηρούν το μόσχο και τη μητέρα μαζί στο χώρο τοκετού μέχρι να εδραιωθεί ο δεσμός τους. Μετά από αυτή την περίοδο, η επαφή αγελάδας και μόσχου μπορεί να ρυθμιστεί ώστε να είναι δυνατή η άμελη της μητέρας.

Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στο **Ενημερωτικό Δελτίο για τη συμπεριφορά των μόσχων**

Εικόνα 1

Δέντρο αποφάσεων για τη διαχείριση των συστημάτων επαφής αγελάδας-μόσχου.

Σύνοψη

Εκτροφή

Ένα επίσημο υγειονομικό πρωτόκολλο για την ανίχνευση και τη διαχείριση των ασθενών νεογεννήτων βοηθά στον εντοπισμό των περιοχών κινδύνου και στην ανάληψη ταχείων διορθωτικών παρεμβάσεων.

Μόσχοι

Η εξασφάλιση υψηλής ποιότητας πρόσληψης πρωτογάλακτος αμέσως μετά τον τοκετό παρέχει παθητική ανοσοποίηση και είναι απαραίτητη για την υγεία του μόσχου. Η ενθάρρυνση των φυσικών αλληλεπιδράσεων με τη μητέρα τους προάγει την υγεία και ευζωία του μόσχου.

Προσωπικό

Η παροχή κατάλληλης κατάρτισης και τεκμηριωμένων πρωτοκόλλων για τη διαχείριση του τοκετού θα βελτιώσει την εμπιστοσύνη και την αποτελεσματικότητα του προσωπικού.

Να είστε υπερήφανοι για όλες τις ορθές και βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζετε στην εκτροφή σας για την καλή διαβίωση των ζώων!

Care4Dairy.eu